# TÉCNICAS DE COMPOSICIÓN APLICADA A DIDÁCTICA

***PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA***

***CURSO 2026/2027***

CONSERVATORIO DE MÚSICA PROFESIONAL

DE RIBEIRA “ENRIQUE PAISAL”

## Índice

1. INTRODUCCIÓN....2
2. OBXECTIVOS....2
**2.1. Obxetivos xerais....2**
**2.2. Obxetivos específicos....3**
3. CONTIDOS....4
4. METODOLOXÍA....4
5. AVALIACIÓN....5
6. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN....5
**6.1. Ponderación e procedimientos de avaliación en cada trimestre....5**
**6.2. Mínimos esixidos e cualificación mínima....6**
7. Atención al alumnado con necesidad específica de apoyo educativo....6
8. Criterios para a ampliación de matrícula....6
9. Bibliografía....7

## 1. INTRODUCCIÓN

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música dispón no seu artigo 8 que as materias optativas terán como finalidade complementar o currículo, integrando os itinerarios educativos que o alumnado desexe cursar correspondéndolle á Consellería de Educación e Ordenación Universitaria a ordenación das materias optativas que serán de oferta obrigatoria para os centros. Co fin de regular a oferta e determinar a natureza das materias optativas, que son as que lle permiten ó alumnado participar activamente na configuración do seu currículo académico, así como ir acoutando o seu perfil profesional cara ao nivel de especialización definitiva que ten lugar no grao superior destas ensinanzas, a Consellería de Educación e O. U. publica a Orde do 23 de setembro de 2008 que no seu artigo 4 establece o seguinte catálogo xeral: improvisación, iniciación ao jazz, música tradicional galega e **técnicas de composición aplicada á didáctica**, concretando os obxectivos, contidos e criterios de avaliación de cada unha delas nun anexo no que se baseará esta programación.

A disciplina xustifícase como optativa no 6º curso de grao profesional por:

- A presenza no grao superior da especialidade de pedagoxía da linguaxe e da educación musical na que na proba de acceso se inclúe un exercicio compositivo con fins didácticos.
- Contemplar dita especialidade nos cursos 3º e 4º, como materia obrigatoria, a materia de "Composición Aplicada" cuxos contidos están estreitamente relacionados cos desta programación.
- Resultar un reforzo para o alumnado que desexa acceder a outras especialidades que inclúan algún tipo de exercicio de composición.
- Servir como aplicación dos coñecementos adquiridos nos cursos anteriores do grao medio, especialmente os referidos á práctica harmónica.

## 2. OBXECTIVOS

### 2.1. Obxetivos xerais

O grao profesional das ensinanzas de música ten como obxectivos contribuír a desenvolver nos alumnos e as alumnas as seguintes capacidades:

- Habituarse a escoitar música para formar a súa cultura musical e establecer un concepto estético que lles permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.

- Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e de enriquecemento persoal.
- Analizar e valorar criticamente a calidade da música en relación cos seus valores intrínsecos.
- Coñecer os valores da música e optar polos aspectos emanados dela que sexan máis idóneos para o desenvolvemento persoal.
- Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- Valorar o dominio do corpo e da mente para utilizar con seguridade a técnica e para concentrarse na audición e interpretación.
- Aplicar os coñecementos harmónicos, formais e históricos para conseguir unha interpretación artística de calidade.
- Ter a disposición necesaria para saber integrarse nun grupo como un membro máis do mesmo ou para actuar como responsable do conxunto.
- Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.
- Coñecer e interpretar obras escritas en linguaxes musicais contemporáneas como toma de contacto coa música do noso tempo.
- Formarse unha imaxe axustada de si mesmos, das súas características e posibilidades, e desenvolver hábitos de estudo valorando o rendemento en relación co tempo empregado.

## 2.2. Obxetivos específicos

a) Coñecer as técnicas compositivas e os procedementos básicos para a correcta elaboración de exercizos e pequenas composicións de carácter didáctico.

b) Coñecer os elementos da linguaxe musical a as súas aplicacións na práctica compositiva.

c) Analizar obras de carácter didáctico e artístico que sirvan como modelo para a realización de composicións.

d) Utilizar en exercicios escritos os elementos e procedementos estudados.

e) Compoñer pezas breves partindo dun motivo, dunha melodía ou dun texto dado.

f) Desenrolar a creatividade na composición de pezas libres.

g) Valorar os elementos da linguaxe musical utilizados na composición, aplicándoos de xeito lóxico e coherente.

## 3. CONTIDOS

**1º TRIMESTRE**

- Unidade 1: Contrapunto por especies a 2 voces
- Unidade 2: Canon á 8ª
- Unidade 3: Contrapunto imitativo

**2º TRIMESTRE**

- Unidade 4: Pequenas formas musicais
    - Frase simple e período
    - Tema e variacións
    - Forma binaria simple

**3º TRIMESTRE**

- Unidade 5: Composición libre
    - Forma ternaria simple

## 4. METODOLOXÍA

A metodoloxía concíbese como activa e dinámica, alternando de maneira equilibrada a teoría e a práctica para favorecer tanto a reflexión creativa como a aplicación inmediata dos coñecementos adquiridos. O proceso de ensino-aprendizaxe estrutúrase de forma progresiva e secuenciada, co obxectivo de facilitar unha adquisición sólida e gradual das competencias compositivas.

As sesións combinarán explicación teórica e práctica activa. O alumnado familiarizarase cos principios básicos da escritura musical —contrapunto, harmonía, forma, textura e instrumentación elemental— a través de audicións, exposicións, exemplos ao piano ou cos propios instrumentos. A continuación, aplicaranse estes coñecementos en exercicios prácticos na aula, tales como a creación de pequenos fragmentos, a harmonización de melodías ou o desenvolvemento temático, promovendo o

traballo colaborativo, a participación activa e a resolución de problemas compositivos con apoio e corrección constante por parte do docente. Finalmente, reservarase un espazo para a revisión dos traballos realizados polo alumnado fóra da clase, analizándoos colectivamente para transformar cada corrección nunha oportunidade de aprendizaxe compartida, fomentando a autoavaliación, a crítica construtiva e o desenvolvemento da responsabilidade individual e colectiva.

En conxunto, esta proposta metodolóxica entende a aprendizaxe como un proceso activo, diverso e adaptado ás características de cada estudante, procurando que o estudo da composición resulte significativo, inclusivo e eficaz, e que espertar o interese creativo sexa parte central da formación musical.

## 5. AVALIACIÓN

A avaliación do alumnado será continua e integradora, polo que resulta requisito indispensable para superar a materia a asistencia regular ás clases e a realización das diferentes actividades programadas ao longo do curso.

Como ferramenta principal de avaliación establecerase a entrega, ao final de cada trimestre, das **composicións** determinadas na programación. Estes traballos, recompilados e presentados de maneira organizada nun portafolios, permitirán comprobar o grao de adquisición dos contidos estudados e constatar a capacidade do alumnado para aplicar os coñecementos teóricos á práctica creativa da escritura e á análise musical.

De acordo cos principios metodolóxicos indicados previamente, tamén se terá en conta a actitude do alumnado na aula, tanto cara ao profesorado como cara aos compañeiros e compañeiras, favorecendo un ambiente de traballo colaborativo e respectuoso.

## 6. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A nota final do curso será a media aritmética das tres avaliacións, sempre que en cada unha delas se obteña unha cualificación mínima de 5 puntos. En consecuencia, se algunha das avaliacións non está aprobada, non se realizará a media e a materia considerarase suspensa.

A nota de cada unha das avaliacións será a media ponderada entre:

### 6.1. Ponderación e procedimientos de avaliación en cada trimestre

| | |
|---|---|
| Composicións | 90% |
| Actividades de aula | 10% |

| | |
|---|---|
| | |

### 6.2. Mínimos esixidos e cualificación mínima

| | |
|---|---|
| Composicións | 5,0 |

## 7. Atención al alumnado con necesidad específica de apoyo educativo

La atención a la diversidad debe garantizar estrategias pedagógicas inclusivas que respondan a las necesidades individuales del alumnado, promoviendo un entorno equitativo y estimulante. Su implementación se basa en adaptaciones específicas, recursos didácticos flexibles y acciones que fomenten el desarrollo integral de cada estudiante, independientemente de sus características personales, habilidades o contextos. La metodología propuesta se fundamenta en el modelo **DUA (Diseño Universal para el Aprendizaje)**, que busca ofrecer múltiples formas de acceso, participación y expresión para atender a la diversidad de estudiantes.

La atención a la diversidad incorpora mecanismos flexibles que aseguran respuestas pedagógicas adaptadas a las particularidades individuales, a los contextos socioculturales y a los distintos perfiles académicos. Estas prácticas buscan equilibrar la adquisición de las competencias con el reconocimiento de diferencias en ritmos de aprendizaje, motivaciones o condiciones físicas, sin comprometer los estándares curriculares básicos requeridos para la habilitación profesional. Dentro de este marco de referencia, todas las adaptaciones operarán dentro de los límites definidos por las competencias fundamentales de la asignatura, asegurando que las modificaciones no afecten la capacidad futura del ejercicio profesional. Este enfoque multidimensional prioriza la inclusión sin sacrificar la excelencia académica, integrando flexibilidad operativa con rigor curricular.

## 8. Criterios para a ampliación de matrícula

Con carácter excepcional, e de acordo co establecido na lexislación vixente, poderá solicitarse a ampliación de matrícula ao curso seguinte. Para isto seguirase o seguinte procedemento:

- A solicitude de ampliación de matricula a outro curso académico deberá ser solicitada pola persoa interesada (no caso de maiores de idade. En caso de menores deberá ser solicitada polos tutores legais) a través do Rexistro Xeral do Concello de Ribeira antes do 15 de novembro do curso académico correspondente.

- A comisión de avaliación (formada polo profesorado que lle imparte materias ao interesado/a) deberá avaliar mediante un exame por cada unha das asignatura do curso no que estea matriculado. Este exame terá lugar antes de que comece o 2º trimestre do curso.

- A comisión emitirá un informe que será favorable se o/a solicitante acada unha nota mínima dun 9 en cada un dos mencionados exames.

- O Consello Escolar, á vista dos informes da comisión de avaliación decidirá sobre a ampliación ou non do alumnado proposto.

## 9. Bibliografía


▪ FORNER, Johannes / WILBRANDT, Jürgen: Contrapunto creativo. Ed. Labor. Barcelona, 1993.

▪ MOTTE, Diether de la: Contrapunto. Ed. Labor. Barcelona, 1991.

▪ PISTON, Walter: Contrapunto. Ed. Labor. Barcelona 1992.

▪ SALZER, Felix / SHACHTER, Carl: El contrapunto en la composición. Idea Books. Barcelona, 1999.

▪ SCHOENBERG, Arnold: Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor. Barcelona, 1990

▪ SCHÖNBERG, Arnold: Funciones estructurales de la armonía. Ed. Idea Books, S.A. Barcelona, 1999

▪ SCHÖNBERG, Arnold: Fundamentos de composición. Ed. Real Musical. Madrid 1989.